

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. c)

Istorie

Simulare pentru clasa a XII-a

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „1964. április 22-én a Román Munkáspárt Központi Bizottságának (*Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român*) bővített ülésén elfogadták a *Nyilatkozat a R.M.P. álláspontjáról a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmak kérdésében* című dokumentumot, amellyel a román kommunisták, kihasználva a Szovjetunió (*Uniunea Sovietică*) és a Kínai Népköztársaság (*R. P. Chineză*) kommunista pártjai közötti súlyos ellentéteket, megpróbálták felszabadulni a szovjet gyámság alól. Ez az új magatartás vezetett az 1952. szeptember 24-én elfogadott Román Népköztársaság Alkotmányának megváltoztatásához, amelynek szövege tartalmazta Románia (*România*) függőségét a Szovjetuniótól. Ezért, 1965. március 7-én megválasztják a Nagy Nemzetgyűlés tagjait (*Marea Adunare Națională*), amely 1965. augusztus 21-én új alkotmányt fogad el, amely kikiáltja [...] a «Román Szocialista Köztársaságot» (*Republica Socialistă România*) (1. cikkely), úgy tekintve, hogy elértek a kommunizmushoz vezető fejlődés egy magas szintjére, szocialista gazdasággal (5. cikkely), szocialista tulajdonnal (6. cikkely), amely minden tulajdon alapját képezi, és a külkereskedelem állami monopóliumával (8. cikkely).

Az ország függetlenségét hangsúlyozandó, eltekintenek a Szovjetunió megemlézésétől az Alkotmányban [...]. A Kommunista Párt (*Partidul Comunist*) vezető szerepe hangsúlyosabban megjelenik, most már az Alkotmány irányadó elvei között, és különleges cikkely tárgyát képezi mindjárt az Alkotmány elején: «3. cikkely – a Román Szocialista Köztársaságban az egész társadalom vezető politikai ereje a Román Kommunista Párt (*Partidul Comunist Român*).»”

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

B. „A Szovjetunió 1977-es Alkotmánya nagyobb hangsúlyt fektet az egységre: «a Szovjetunió [...] összeköt minden nemzetet és etnikumot a kommunizmus közös megvalósítása érdekében» (70. cikkely). Ugyanaz a cikkely pontosítja, hogy «a Szovjetunió többnemzetiségű, egységes szövetségi állam...», valóban minden csoport, amely sajátos etnikai jellemzőket mutat [...] sajátos státussal rendelkezik, amelyet elismer a Szövetség. [...] Az Alkotmány megtartja az állam hatásköreit. Látszólag a nép, az állam és a párt közötti hatalommegosztásáról szól. A nép, «a hatalom tulajdonképpeni letéteményese» (2. cikkely), megválasztja a Legfelső Szovjet két házát: a Szövetség Szovjetét (767 képviselő) és a Nemzetiségek Szovjetét (750 képviselő). Az állam, mint a társadalmi akarat kifejeződése, a kormány és számos képviseleti szerv által gyakorolja hatalmát. A Párt, «amely a népért és a nép szolgálatában van» (6. cikkely, III. fejezet) ugyanakkor az az erő, amely «vezeti és irányítja a szovjet társadalmat» (6. cikkely). Ő hivatott meghatározni a nagy politikai és gazdasági irányokat, ellenőrizni az államapparátust, valamint a gazdasági és társadalmi intézményeket [...]»

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria secolului XX*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg egy, az **A** szövegben említett politikai alakulatot. **2 pont**
2. Pontosítsatok a **B** forrásból egy olyan információt, amely a Legfőbb Szovjetre vonatkozik. **2 pont**
3. Említsetek meg egy-egy alaptörvényt az **A**, valamint a **B** forrásból. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalpra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az államnak többnemzetiségű jellege van. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalpra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Pontosítsatok két, a XX. századi európai demokráciákra jellemző politikai gyakorlatot. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot a XX. századi európai totalitárius rendszerekre jellemző ideológiák között. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

„Az 1864. május 2/14-ei államcsíny [...] megkönnyítette a gazdasági és társadalmi [...] reformok gyors gyakorlatba ültetését. Az első az 1864. augusztus 14/26-án elfogadott úgynevezett agrártörvény volt, amellyel a földek nagyméretű újraosztása kezdődött el. A törvény elismerte a robotos jobbágyok teljes tulajdonjogát azokra a földekre, amelyek a tulajdonukban voltak korábbi törvényes előírások értelmében, amelyek az ígásállatok száma szerint – azaz minden paraszt termelési képessége alapján – osztották ki a földeket. Azon parasztok, akiknek még nem volt tulajdonukban a föld, amelyhez joguk lett volna, egy többletet fognak kapni, de [...] azon falusiak, akiknek nem mezőgazdasággal kapcsolatos foglalkozásuk volt és nem végeztek robotot, csak egy házhelyet és egy kertet adtak. A törvény a földesúr birtokának kétharmadában korlátozta a parasztnak kiosztható földterület méretét. A számos háztartás jólétéhez oly elengedhetetlen erdők nem estek a törvény hatálya alá. A törvény ugyanakkor megszüntette [...] azokat az adókat és kötelezettségeket, amelyekkel a parasztok évszázadok óta tartoztak a földesúrnak. [...] A reform után a földesurak és az állam még mindig a szántók és legelők 70%-át birtokolták, míg a parasztok [...] körülbelül a 30%-át.

[Alexandru Ioan] Cuza ambíciós terveket készített az új állam modern intézményeinek felállításáról. Különös figyelmet szentelt az igazságügynek, türelmetlenül várva ennek átszervezését egy európai állam elvárásainak megfelelően. Említésre méltó az 1864-ben elfogadott új polgári törvénykönyv, amely biztosította az egyéni szabadságjogokat, kezekedett az állampolgárok törvény előtti egyenlőségéről és védelmezte a magántulajdont. Azért, hogy tájékozott és termelékeny népet alakítson ki, javasolta a tanuláshoz való hozzáférést minden társadalmi réteg számára [...]. Ezzel a céllal szentesítette 1864-ben az általános tanügyi törvényt, amely szabályozta az oktatást minden szinten, különös figyelmet fordítva az elemi oktatásra, elvként előírva, hogy ingyenes és kötelező lesz.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K.Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrás alapján a román állam vezetőjét. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre a forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Nevezzétek meg, a forrás alapján, a törvényt, amellyel az igazságügy átszervezését célozták meg és a törvény elfogadásának évét. **6 pont**
4. Nevezetek meg, a forrás alapján, két információt az „általános tanügyi törvénnyel” kapcsolatosan. **6 pont**
5. A forrásból kiindulva, alkossatok egy véleményt a földtörvénnyel kapcsolatosan, és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint egy, az 1801–1858 közötti időszakban kidolgozott politikai tervezet hozzájárult a modern román állam létrejöttéhez. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, valamint a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjatok egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a helyi autonómiák és központi intézmények a román térségben (IX–XVIII. század) témában, figyelembe véve a következőket:

- nevezetek meg két, a román térségben megemlített helyi autonómiát a IX–XI. századból;
- nevezétek meg két jellemzőjét a román térség helyi autonómiáinak a XIII. században;
- pontosítsatok egy középkori államot a Kárpátokon túli román térségből és mutassátok be ennek egy központi intézményét a XIV–XVI. századból;
- alkossatok véleményt egy központi intézmény alakulásával kapcsolatosan a XVIII. századi román térségben és támasszátok alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.